TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU FECRİATİ EDEBİYATI

Konu Özeti

Fecriati topluluğu, 1909-1912 yılları arasında varlık gösterir.1909'da Hilal gazetesi matbaasında toplanan genç sanatçılar Fecriati'yi kurarlar. Servetifünun dergisinde 1910'da bir bildiri yayımlayarak kendilerini kamuoyuna duyuran ilk edebiyat topluluğudur. Fecriati sanatçıları "Sanat şahsi ve muhteremdir." görüşünü savunmuşlardır. Fecriati sanatçıları yenilik yapmayı hedeflemişlerdir ancak herhangi bir yenilik getirememiş, Servetifünun'un devamı olmaktan öteye gidememişlerdir.

"Sanat, sanat içindir" anlayışına bağlı kalmışlardır. Daha çok tabiat ve aşk temalarını işlemişlerdir. Aruz ölçüsünü kullanmışlardır. Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalarla dolu ağır, süslü bir dil kullanmışlardır. Sone, terzarima, serbest müstezat nazım şekillerini kullanmışlardır. Fecriati sanatçılarının çoğu sonraki yıllarda Millî Edebiyat akımına katılmışlardır. Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Mehmet Fuat Köprülü, Ali Canip, Refik Halit, Aka Gündüz, Tahsin Nihat gibi sanatçılar Fecriati Topluluğu içinde yer almışlardır.

Ahmet Haşim

Yakup Kadri

Mehmet Fuat Köprülü

Ali Canip

Refik Halit

Aka Gündüz

SAF ŞİİR

Saf şiir; bir mesaj verme kaygısından uzak, amacı sadece estetik (güzellik) olan şiirdir. Saf şiir, şiirde dili her şeyin üstünde tutmuş ve divan şiirinin biçimci yapısından da etkilenmiştir. Bu anlayışla yazılan şiirlerde ahenk, güzel ve etkili söyleyiş önemlidir. Bu şiir geleneğinde amaç, dilde saflaşmayı sağlayarak rahat söyleyişi bulabilmektir. Saf şiirde siyaset ve toplumcu görüşler şiirin dışında bırakılmıştır. Masal, rüya, mit, zaman gibi düşsel temaların yanı sıra aşk, ölüm, ayrılık, yalnızlık gibi bireysel temalar da bu şiirlerde sıklıkla işlenmiştir.

Saf şiir sanatçıları, şiirselliği sadece ölçü ve kafiyenin gücünde değil imgelerin yeniliği, tazeliği, şiirde seçtikleri kelimelerin oluşturduğu ses ve uyum zenginliğinde aramışlardır. Öncülüğünü Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Haşim'in yaptığı saf şiir anlayışının oluşmasında Fransız edebiyatında ortaya çıkan sembolizm akımının etkisi vardır.

Saf şiir anlayışı, Türk edebiyatında özellikle 1940-1960 yılları arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Asaf Halet Çelebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Behçet Necatigil gibi sanatçılarla önemli bir şiir geleneği hâline gelmiştir.

SEMBOLİZM

Sembolizm, şiirde gerçekçiliği savunan parnasizm akımına bir tepki olarak XIX. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Sembolist sanatçılar, şiirde kendi izlenimlerine ağırlık vermişler; biçimi, anlam kapalılığını, ahengi, müzikaliteyi her şeyden üstün tutmuşlardır. Duyguları kelimelerin ses değeriyle sezdirme, onların şiirlerinin başlıca özellikleridir. Dış dünyadan algıladıklarımız sembolizme göre dış gerçekliğin kendisi değil onlarla ilgili birtakım izlenimlerdir. Bu da kişiden kişiye değişen bir olgudur. Bu durum şairin algılarını kendi iç dünyasına çevirmesini sağlar. Ancak onlar iç dünyalarını simgelerle anlatmışlardır. Açıklığa değil kapalılığa, anlatmaya değil sezdirme ve telkine yönelmişlerdir. Charles Baudelaire (Şarl Bodler), Arthur Rimbaud (Artür Rembo), Paul Verlaine (Pol Verlen), Stephane Mallarme (Stefan Malarme), Paul Valery (Pol Valeri) dünya edebiyatında sembolizmin öncü isimleridir. Türk edebiyatında ise Ahmet Haşim, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas şiirlerinde sembolizm akımının etkilerinin görüldüğü sanatçılardır.

SORULAR

SORU 1

Mektepte san'at-ı ilâhinin etrafında heyecan-ı aşk ile toplanmış birkaç arkadaştık. Ahmet Haşim, Refik Halid, Hamdullah Suphi, Emin Bülend ve Tahsin Nahid bu zümrede bulunuyorlardı. Birbirimizin yazılarını okur, bazen mübalağalı metheder ve ekseriye yine mübalağalı tenkit ederdik.

Bu parçada hazırlık aşamasından bahsedilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Millî Edebiyat
B) Fecriati Edebiyatı
C) Tanzimat Edebiyatı
D) Yedi Meşaleciler
E) Servetifünun Edebiyatı

Cevap: B

SORU 2

Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun ve Fecriati için ortak bir özellik değildir?

A) Estetiğe önem vermeleri
B) Sanatlı bir dil anlayışına sahip olmaları
C) Özgün ve etkin birer edebî ekol kabul edilmeleri
D) Batı edebiyatını örnek almaları
E) Tiyatro türüne fazla eğilmemeleri

Cevap: C

SORU 3

Aşağıdakilerden hangisi Fecriati sanatçılarının özelliklerinden değildir?

A) Şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanmışlardır.
B) "Sanat toplum içindir." ilkesini savunmuşlardır.
C) Süslü ve sanatlı bir dil kullanmışlardır.
D) Fransız şairlerinden etkilenmişlerdir.
E) Serbest müstezat nazım şeklini kullanmışlardır.

Cevap: B